

Ošetřování nemocných dětí se zaměřením na domácí péči

Mgr. Martina Martínková, Ph.D.

martinkova@ped.muni.cz

Nemoc-je porušení stálosti vnitřního prostředí, které se projevuje morfológickými (tvarovými) a funkčními změnami na úrovni molekulární, buněčné, tkáňové nebo orgánové a narušuje celistvost organismu (nemoc je tedy objektivně zjistitelná porucha zdraví, charakterizovaná tím, že má svůj začátek, průběh a konec).

Dítě není „zmenšený“ dospělý. Má specifické potřeby pro jednotlivá vývojová období.

Vlastní ošetrvatelská péče závisí na charakteru onemocnění dítěte, jeho aktuálním stavu, ale i věku, a vždy je přísně individuální.

Obecně lze specifika ošetrvatelské péče o nemocné děti shrnout:

pokud možno, malé dítě hospitalizujeme spolu s matkou

k dítěti „přistupujeme mateřsky“ a citlivě

neustále dbáme na bezpečnost dítěte (uzavřená postýlka, vhodné hračky...)

snažíme se o rozvoj hygienických návyků dítěte (pravidelné sprchování nebo koupání, čisté, upravené lůžko, mytí rukou...)

pečujeme o vhodné stravování (pestrá strava, klidné prostředí, dodržování diety...)

při podávání léků dodržujeme specifické požadavky

pečujeme o dostatečný spánek (respektování individuálních potřeb spánku a odpočinku, klidné prostředí...)

dítě pozorujeme (monitoring bolesti, sledování projevů hospitalismu, účinků léků...)

ohleduplnost k bolesti dítěte (šetrné provádění všech zákroků, efektivní tišení bolesti, uklidnění...)

dbáme na prevenci dalších nákaz (např. časté a důkladné mytí rukou teplou vodou a mýdlem, dezinfekce, sterilizace, asepse, jednorázové pomůcky...)

Přivolání lékaře:

Když máme podezření, že dítě není zcela vpořádku

Např. je nezvykle podrážděné, bledé, apatické, nemá zájem o jídlo, nechce si hrát, je jisté, že je něco v nepořádku

někdy pomůže několik hodin počkat

Kdy kojenec potřebuje lékařskou pomoc – příznaky:

naprosté odmítání jídla v kombinaci s pláčem, slabostí nebo nezvyklým klidem a nezájmem o okolí

záchvaty pláče nebo křeče

prudká nebo vytrvalá bolest (ukazatele bolesti-přitahování kolínek k tělu apod.)

prudký a častý průjem, zvracení, které trvá déle než dvě hodiny

obtíže s dýcháním nebo namodralý nádech pleti

vážné poranění, jako je opaření nebo popálení, krvácení, jež nelze zastavit, úraz hlavy a podezření z požití jedu

Kdy potřebuje dítě lékařskou pomoc

Nejběžnějšími příčinami onemocnění u malých dětí jsou dětské infekční choroby (např. plané neštovice, spalničky), dále běžný kašel, nachlazení, bolesti v krku a žaludeční nevolnosti.

Příznaky:

trvalá nebo opakující se bolest ucha

časté zvracení (několikrát za hodinu, více než dvě hodiny)

častý průjem (několik vodnatých stolic během hodiny, déle než dvě hodiny)

průjem a zvracení provázené teplotou a bolestmi žaludku

dýchací potíže

horečka vyšší než 39,5 °C

záchvaty nebo křeče

vážné poranění

Náhlé příhody

zástava dechu

dýchá s velkými obtížemi a začaly mu modrat rty

upadlo do bezvědomí

má hlubokou ránu, která silně krvácí

utrpělo závažné popáleniny

podezření na zlomeninu

do očí se mu dostala chemická látka

píchl se do ucha či oka

je pokousané

pozřelo jedovatou látku

Domácí ošetřovatelská péče

Podávání léků:

Ústy

Většina léků se dává malým dětem v sirupu. Tablety můžeme rozdrtit mezi lžičkami a zamíchat např. do malé porce zavařeniny nebo želé.

Klid na lůžku-dítě upoutané na lůžko:

do pokoje dát nočník (ušetří dítěti cestu na toaletu a zároveň můžeme kontrolovat např. stolici apod.)

umožnit dítěti hygienu (po použití toalety-opláchnout ruce)

pravidelné čištění zubů a výplachy ústní vodou

pravidelná výměna znečištěného povlečení, pyžama, stlaní lůžka

Zábava:

pohádky, četba, televize, vystřihovánky, omalovánky, hračky apod.

Spánek:

nechat dítě spát, když se mu chce (přesto se snažit, aby dítě spalo hlavně v noci)

Jídlo a pití:

nemocné dítě často nechce jíst (několika denní půst dítěti neublíží, pokud pije hodně tekutin)

mělo by pít každé dvě hodiny (pokud má žízeň, ať pije častěji)

vhodné nápoje-rozředěný neslazený džus, ovocný čaj apod., nevhodné-limonády, nápoje s umělými barvivy, aromatickými přísadami a konzervačními látkami

nechat dítě, aby si samo podle chuti vybralo jídlo (s výjimkou speciální diety)

jakmile získá opět chuť k jídlu-zdravou, dobře vyváženou stravu

Zvracení:

dětem do jednoho roku nedávat polštář

doplňovat tekutiny (nebezpečí dehydratace)